

HOSPIC CHRUDIM 2022

Nikdo mě nepřesvědčí
Že nemohu za to, co se kdekoli děje v této chvíli
Že nemám na tom účast
A že bylo zcela nad mé síly té věci zabránit
Neboť nic se neděje
Tady ani u protinožců
Abych do toho nebyl nějak zapleten
Odpovídám za vše

(Jan Zahradníček: *La Salleta*)

Hospic Chrudim, z.ú.

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2022

Dne 24. února 2022 Rusko napadlo Ukrajinu. Je to nejdůležitější událost roku, o němž podáváme zprávu. Dotýká se všech. Svět okolo nás se změnil. A řečeno slovy básně Jana Zahradníčka: všichni jsme do dění ve světě „nějak zapleteni“.

Napětí, úzkost a potřebu solidarity jsme samozřejmě prožívali i v hospici a hledali jsme cesty, jak ve velké uprchlické vlně pomoci lidem postiženým válkou. Ihned po začátku války jsme díky volné kapacitě nabídli provizorní ubytování v lůžkovém hospici. Někteří uprchlíci u nás strávili jen jednu noc, jiní několik dnů. Šestnácti z nich – většinou ženám s dětmi – jsme od konce dubna poskytli dlouhodobější ubytování v rezidenčním hospici.

V roce 2022 se i v dalších ohledech změnila situace v hospici.

Odešla téměř polovina zdravotnických zaměstnanců. Ocitli jsme se v závažné personální krizi, podobné té první v roce 2010, jak je popsána v historii lůžkového hospice na našem webu. V určitém smyslu tak po čtrnácti letech provozu začínáme znovu.

A pokračoval trend z covidového období: kapacita lůžkového hospice i v roce 2022 byla využita méně než v letech předchozích. Od zahájení činnosti paliativního týmu v Krajské nemocnici v Pardubicích před dvěma lety k nám téměř nepřicházejí pacienti z onkologického oddělení – tito nemocní tvořili do roku 2021 většinu u nás hospitalizovaných nemocných. Pacienti k nám nyní přicházejí z ostatních oddělení nemocnic Pardubického kraje. Stále více nemocných přichází z domu – postupně se ukazuje, že péče o umírající je přes rozvoj mobilních hospiců v domácím prostředí pro závažnost příznaků i pro nároky na pečující osoby často nezvladatelná. I když si dle průzkumů téměř 80% lidí přeje zemřít doma, z našich zkušeností je zřejmé, že vysoké procento rodin onkologických pacientů se na poslední chvíli rozhodne pro péči v lůžkovém zdravotnickém zařízení.

Snažíme se přizpůsobit nově vzniklé situaci. Na vyčleněných volných pokojích stejně jako v roce 2021 ubytováváme nevyčísitelně nemocné seniory, kteří si pobyt u nás hradí. Poskytujeme jim stejnou (hospicovou) péči jako hospitalizovaným pacientům. Platby ze zdravotních pojišťoven se však s ohledem na uvedené významně snížily. O to důležitější jsou pro nás další zdroje financování – příjmy z hospodářské činnosti a z darů.

Byty a společné prostory v rezidenčním hospici od ledna 2022 pronajímáme lidem s omezenou soběstačností, často bývalým pacientům lůžkového hospice, jejichž stav se přes závažné onemocnění překvapivě zlepšil. Za ubytování uprchlíků z Ukrajiny v rezidenčním hospici přijímáme „nájem“ (solidární příspěvky) od Pardubického kraje.

Dál provozujeme paliativní ambulanci se sídlem v lůžkovém hospici. Je pomocí hlavně pro nemocné, kteří plánují přijetí do lůžkového hospice, nebo pro nemocné propuštěné z hospice do domácí péče po zlepšení stavu. Kontinuita péče je pro nevyčísitelně nemocného velkou výhodou.

PROVOZ LŮŽKOVÉHO HOSPICE

V roce 2022 bylo u nás hospitalizováno 370 pacientů – srovnatelně s předchozími lety. Nejmladšímu nemocnému bylo 19 let, nejstarší nemocné 103 let. Shodou okolností byli v hospici ve stejnou dobu. Průměrná doba pobytu v roce 2022 však byla v průměru o tři dny kratší než v minulých letech – 24 dnů. Převážná většina našich pacientů byla z Pardubického kraje, ale přijali jsme i nemocné z ostatních krajů. Jedna naše nemocná byla občankou Švédska, další nemocná žila dlouhodobě před vznikem onemocnění v Kanadě. Pečovali jsme i o umírajícího muže (uprchlíka) z Ukrajiny.

Od zahájení provozu lůžkového hospice do konce roku 2022 bylo u nás hospitalizováno 4 745 nemocných. V přehledné tabulce uvádíme srovnání s minulými lety, nově i lůžkodny samoplátců.

Rok	Počet lůžkodnů	Počet hospitalizovaných pacientů	Počet lůžkodnů hospitalizovaných samoplátců
2009	1221	66	
2010	9054	306	
2011	9545	351	
2012	10 233	362	
2013	10 561	353	
2014	10 811	377	
2015	10 662	371	

Rok	Počet lůžkodnů	Počet hospitalizovaných pacientů	Počet lůžkodnů hospitalizovaných samoplátců
2016	10 773	384	
2017	10 922	375	
2018	10 753	378	
2019	10 773	378	
2020	10 214	331	
2021	9 506	343	366
2022	8 804	370	594

HOSPODAŘENÍ V HOSPICI

V roce 2022 jsme přes snížené využití kapacity hospice opět hospodařili s přebytkem jako v minulých letech.

Stále se snažíme o efektivitu provozu. Všechny nákupy včetně odběrů energií si předem vyhodnocujeme a v řadě případů nakupujeme až po důkladném výběrovém řízení. Je to někdy časově náročné, ale záleží nám na tom, abychom se kdykoliv mohli jako dobří hospodáři s klidem podívat do očí všem, kdo nás podporují.

Naší prioritou zůstává i snaha o nezávislost. Ani v roce 2022 jsme proto nežádali o dotace z veřejných rozpočtů. Jedinou výjimkou byly solidární příspěvky Pardubického kraje za ubytované uprchlíky z Ukrajiny. O tyto příspěvky žádáme s ohledem na cílovou skupinu hospice – tou jsou pouze nevládně nemocní. Další podporu u nás ubytovaných uprchlíků a jejich příbuzných na Ukrajině (přechodné stravování, jazykové kurzy) financovali někteří naši zaměstnanci a jejich rodiny sponzorsky mimo rozpočet hospice.

Příjmy a výdaje jako každoročně v této zprávě porovnáváme s předchozími lety.

Vlivem snížení využití kapacity hospice došlo v roce 2022 k významnému snížení úhrad zdravotních pojišťoven. K dalšímu snížení plateb zdravotních pojišťoven došlo díky chybnému výpočtu úhrad Všeobecné a Vojenské zdravotní pojišťovny za péči v roce 2021 – přeplatek ve výši téměř 2,5 mil Kč jsme museli v roce 2022 vrátit.

V uplynulém roce došlo k narovnání úhrad příspěvků na péči – platby jsou nyní stejné u nemocných doma i v zařízeních sociální péče a v hospicích. Jde o významnou částku. Celkové příjmy z příspěvků na péči přes nižší obložnost jsou proto vyšší než v minulých letech. Navíc při pobytech samoplátců analogicky s domovy pro seniory je příspěvek na péči jistým příjmem na rozdíl od hospitalizovaných nemocných, kdy se často díky krátkým pobytům mnoha nemocným příspěvek nestihne administrativně zajistit.

Snížené využití kapacity hospice je zřetelné i v nižším příjmu za spoluúčast nemocných, i když tato souhrnná částka zahrnuje nyní i platby za pobyty samoplátců, které jsou samozřejmě vyšší než příspěvky za nadstandard při ubytování u hospitalizovaných nemocných. V roce 2022 jsme navíc přijali řadu nemocných, u kterých jsme s ohledem na jejich sociální situaci (většinou rodiče nezaopatřených dětí) příspěvek za pobyt v hospici nevyžadovali.

Na straně příjmů z hospodářské činnosti – na rozdíl od příjmů z hlavní činnosti (poskytování zdravotních a sociálních služeb) došlo k významnému navýšení úhrad za nájmy bytů a nebytových prostor. Od ledna 2022 pronajímáme kromě bytů v objektu lůžkového hospice a našeho domu ve Skoránově i byty a pracovnu fyzioterapeuta v rezidenčním hospici. Dalším významným navýšením výnosů jsou úroky z prostředků v rezervním fondu. Snažíme se efektivně hospodařit s našimi úsporami z minulých let a vyhledáváme bezpečné formy spoření především na termínovaných vkladech a spořicíh účtech velkých bank.

Na straně výdajů při vysoké inflaci a zdražování mírně vzrostly platby za pravidelné nákupy. Naštěstí jsme měli u našich dodavatelů plynu a elektřiny v roce 2022 fixované ceny, a tak přes energetickou krizi nedošlo k významnému nárůstu plateb za energie. Oproti období koronavirové epidemie (2020 a 2021) jsme uhradili významně nižší částku za ochranné prostředky.

Celkové mzdové výdaje v roce 2022 přes pravidelné navýšování mezd jsou nižší než v roce předchozím, kdy byly vyplaceny z příspěvku MZ ČR mimořádné odměny zaměstnancům za covidové období (1,83 mil. Kč včetně odvodů). Navíc jsme v roce 2022 měli po ukončení poskytování zdravotních a sociálních služeb v rezidenčním hospici méně zaměstnanců (6 započtených úvazků).

Jako důležitou investici do budoucna jsme v roce 2022 uhradili zálohu 2,5 mil. Kč na vybudování fotovoltaické elektrárny na střeše lůžkového hospice – měla by být uvedena do provozu v roce 2023 a podle předběžných propočtů by měla pokrýt spotřebu elektrické energie v budově lůžkového hospice přibližně ze 75 %.

Stále čekáme na definitivní vyúčtování stavby rezidenčního hospice od firmy Realitní a stavební Čáslav – závěrečná faktura bude dodána po dokončení oprav v záruční době – především venkovní fasády.

Přílohou této zprávy je srovnávací tabulka – Struktura výnosů a nákladů za rok 2022, 2021, 2020 a 2019. Jako v předchozích letech neuvádíme položku zúčtování odpisů dlouhodobého majetku, pořízeného z dotace stavby lůžkového hospice. V roce 2022 činila 2 640 780 Kč. V nákladech analogicky s minulými zprávami je započtena daň z příjmu.

PŘÍZNIVCI HOSPICE

Přes ekonomické důsledky inflace, energetické krize a dopady války na Ukrajině i v roce 2022 jsme obdrželi ve finančních a hmotných darech a zdarma poskytnutých službách od našich příznivců více než 2,2 mil. Kč. Mnozí nás podporují od založení občanského sdružení Smíření před dvaceti lety, noví dárci se přidali v uplynulém roce. V příloze uvádíme seznam dárců za uplynulý rok. Všem, kteří nás v roce 2022 podpořili, vyslovujeme velký dík!

KULTURNÍ ŽIVOT V HOSPICI

Dne 16. října 2022 zemřel „náš“ pan učitel Jan Stejskal. Od otevření hospice několikrát týdně hrával na koncertním křídle na hospicovém oddělení. V uplynulém roce první měsíce ještě občas přišel zahrát, ale stále častěji k nám přicházel pro své vlastní zdravotní problémy. V pondělí 10. října jsme ho přijali v závažném stavu k hospitalizaci a po týdnu u nás zemřel. S jeho úmrtím skončila jedna etapa historie našeho hospice. Zůstalo po něm naštěstí (kromě mnoha knih a obrazů) i CD, nahrané u nás v hospici v roce 2017. Místo něj teď ve volném čase hraje u nás na klavír náš externí lékař Dominik Blažek. Opakovaně u nás v roce 2022 koncertovali manželé Kateřina a Matěj Poláčkoví (klavír, housle). 22. dubna náš hospic uspořádal v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi Koncert pro Ukrajinu. Mezi účinkujícími byla Elizabeth Kozáková (roz. Denysjuk), kterou jsme mnohokrát na hospici zažili jako vynikající zpěvačku ve skupině mediků Ježci. Elizabeth je z Ukrajiny, a tak mohla zazpívat i několik ukrajinských písní. Mezi účastníky bylo mnoho uprchlíků z Ukrajiny a celý koncert byl především pro ně silným zážitkem, odcházeli dojatí k slzám. Kostel byl zcela zaplněn. Po skončení se rozdávaly „pirožky“, připravené „našimi“ Ukrajinkami z rezidenčního hospice. Výtěžek téměř 70 000 Kč jsme věnovali uprchlíkům z Ukrajiny. 24. srpna jsme s našimi přáteli z Ukrajiny oslavili Den nezávislosti Ukrajiny – na zahradě u rezidenčního hospice, s hudebním doprovodem (kytara, zpěv) a samozřejmě s ukrajinským pohoštěním. Další významnou kulturní akcí v roce 2022 byl koncert Dagmar Peckové a jejich hostů – 27. srpna na hospicovém oddělení. Koncert byl iniciativou paní Dagmar Peckové a uskutečnil se v rámci festivalu „Zlatá Pecka“, sešlo se na něm kromě řady našich nemocných i několik desítek příznivců našeho hospice. 13. listopadu jsme byli pozváni na charitativní vystoupení pěveckého souboru Slavoj v obci Smrček u Chrasti. Koncert zorganizovala paní Jana Burgerová, místostarostka Smrčku a naše velká podporovatelka. Zavzpomínali jsme při něm na naše začátky, na podobné benefiční akce na podporu hospice v době jeho výstavby. Jako každý rok i o vánocích 2022 jsme si s našimi pacienty zazpívali koledy – opět za doprovodu houslí a klavíru Matěje a Kateřiny Poláčkových.

ZÁVĚREM

V první polovině roku, o němž podáváme zprávu, začala válka na Ukrajině. V druhé polovině roku „válka“ uvnitř hospice. Náhlý a nečekaný odchod mnoha zdravotníků se stal pro nás výzvou k reflexi našich představ a principů zásadních pro vedení zaměstnanců hospice.

Velkou výzvou je pro nás i současná koncepce paliativní péče, která klade důraz na rozvoj paliativních týmů v nemocnicích a na domácí hospicovou péči spíše než na lůžkové hospice, což má samozřejmě dopad i na provoz našeho hospice. Kromě toho – jak poznamenává přednosta Ústavu lékařské etiky Masarykovy univerzity v Brně Josef Kuře v knize Co je eutanazie : „do vztahu lékaře a umírajícího pacienta čím dál víc vstupuje řada „třetích stran“ (zdravotní pojišťovny, instituce zřizovatele a poskytovatele zdravotních a sociálních služeb.) a postupně je umenšován důraz na význam důvěry ve vztahu lékaře a pacienta“. Pacient i v čase umírání často nemá „svého“ lékaře. Jediněčný vztah nemocného a ošetřujícího lékaře je nahrazován efektivní komunikací s týmy odborníků, kteří se s nemocným setkají většinou jen jedenkrát v průběhu jeho nemoci a dále jsou nahrazeni jinými členy multidisciplinárních týmů u dalších, pro nemocného opět do té doby neznámých poskytovatelů paliativních zdravotně sociálních služeb. Z našich zkušeností je jedním z nejdůležitějších faktorů v paliativní péči důvěra ve vztahu lékaře a pacienta, možnost mít „svého“ lékaře. Tomu přizpůsobujeme provoz hospice. Je to konstanta, které se chceme držet. Navíc se stejně jako etik Josef Kuře domníváme, že „narušení vztahu nemocného a lékaře logicky nahrává tendencím k legalizaci eutanazie“. Představa uzákonění možnosti aktivního usmrcení nemocného je pro nás nepřijatelná.

Svět hospiců a paliativní medicíny se mění. Proto i my musíme po čtrnácti letech provozu mnohé přehodnotit. Přes všechny překážky, téměř zázkakem se nakonec v roce 2022 podařilo udržet provoz hospice i kvalitu péče.

O to víc děkujeme všem, kdo s námi dál rozvíjejí vizi, se kterou jsme před dvaceti lety zakládali občanské sdružení Smíření. Vytvářet dobré podmínky pro nemocné v závěru života je stále naším cílem. Jsme přesvědčeni, že pro mnoho nemocných je a bude péče lůžkového hospice nenahraditelná.

A jako každý rok na závěr:

**Děkujeme našim nemocným – příklady jejich trpělivosti a statečnosti
jsou nám stálou inspirací pro naše vlastní životy.**

**Děkujeme našim zaměstnancům za trpělivost a solidaritu s nemocnými i mezi sebou navzájem.
A děkujeme všem našim příznivcům – i díky jejich podpoře neztrácíme naději v této neklidné době.**

Chrudim 31. 5. 2023

MUDr. Marie Blažková a MUDr. Jiří Košťál

PŘÍLOHA

Struktura výnosů (v tisících Kč)

Výnosová položka	Rok			
	2019	2020	2020	2021
Příjmy od zdravotních pojišťoven	20 546	21 392	27 343	19 304
Spoluúčast pacientů	4 402	4 083	4 719	3 778
Příspěvek na péči	5 771	5 810	5 351	7 147
Příjmy za ubytování a stravu od doprovodu pacientů	57	89	29	60
Pronájem bytů, včetně ve Skoránově a Štěpánkově ul.	617	605	613	1 318
Přijaté dary	1 886	1 866	1 883	1 950
Příspěvek Ministerstva zdravotnictví na mzdy (covid)			1 871	
Tržby za ostatní služby	369	298	309	527
Solidární příspěvky Pardubického kraje (Ukrajina)				877
Tržby za prodej zboží v recepci	151	79	60	134
Úroky	97	385	758	1 334
Výnosy celkem	33 896	34 607	42 936	36 429

Struktura nákladů (v tisících Kč)

Nákladová položka	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Osobní náklady včetně pojištění	16 865	18 927	23 189	20 823
Léky	539	656	570	601
Zdravotnický materiál	172	393	386	325
Pleny, podložky, hygiena pro pacienty	190	156	209	167
Potraviny pro kuchyň	448	406	425	493
Obědy hrazené nemocnici	14	27	39	31
Prádlo a lůžkoviny, nezdravotnický materiál	107	132	174	176
Ochranné pomůcky	57	323	544	79
Úklidové a prací prostředky	211	284	280	231
Kancelářské potřeby	21	16	19	20
Servis, opravy, revize nezdravotnických zařízení	24	152	404	96
Voda	96	136	214	171
Teplota, teplá voda v lůžkovém hospici	261	284	328	312
Plyn Štěpánkova	—	—	104	105
Elektrina (lůžkový hospic, Štěpánkova, Skoránov)	413	436	427	529
Odpady	74	78	104	111
PHM	18	15	22	45
Nákup zboží do recepce	80	41	30	86
Opravy a udržování domu – hospic + Skoránov	133	67	13	96
Telekomunikační služby	103	112	107	112
Poštovné	17	14	14	11
Školení a kurzy	15	8	4	54
Pojistné	67	65	72	79
Drobný majetek a zdravotnická technika neevidovaná	52	794	160	247
Drobný majetek a zdravotnická technika evidovaná	109	971	524	24
Ekonomické služby včetně auditu	425	372	568	589
Zdravotní služby hrazené nemocnici a laboratoři	87	93	63	53
Daně a poplatky včetně daně z příjmu	2041	1557	1 802	1142
Ostatní služby včetně TV poplatků	137	194	361	243
Odpisy dlouhodobého majetku	2751	2743	4410	4457
Provozní náklady včetně daně z příjmu celkem	25 527	29 452	35 566	31 508
Investice – hospic a zahrada ve Štěpánkově ulici	7482	15711	—	—
Investice – hospic a zahrada ve Štěpánkově ulici	—	—	—	2515

